

Asia: VN/33074/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kilpailu- ja kuluttajaviraston lausunto

Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) kiittää mahdollisuudesta lausua ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Tasapuolinen kilpailu ja oikeustilan selventäminen

KKV pitää kannatettavana hallituksen esityksen tavoitetta avoimen ja reilun kilpailun edistämisestä. KKV katsoo, että Suomeen sijoittuneet alkoholin vähittäismyyjät ovat olleet alkoholin verkkokaupan osalta epäedullisessa kilpailuasetelmassa suhteessa ulkomailla toimiviin alkoholin verkkokauppoihin. Kuten hallituksen esityksessäkin todetaan, nykyisin alkoholin ostaminen toimituksella on tietyin edellytyksin ollut mahdollista ulkomaisilta alkoholimyyjiltä, mutta ei kotimaisilta alkoholimyyjiltä. KKV katsoo, että esitys tasapuolistaisi kilpailuasetelmaa kotimaisten ja ulkomaisten alkoholimyyjien välillä.

KKV pitää kuitenkin puutteena sitä, että hallituksen esityksen nykytilan arvioinnissa ei ole lainkaan kuvattu, mikä on vallitseva oikeustila alkoholin verkkokaupan suhteen, kun alkoholia ostetaan ulkomaisilta yrityksiltä, eikä esityksessä ole arvioitu, mikä on tämän vallitsevan oikeustilan suhde EU-oikeuteen. Kotimaisten ja ulkomaisten alkoholimyyjien välisen kilpailuasetelman tasapuolisuutta on vaikea arvioida, kun esityksestä ei käy ilmi, mikä on vallitseva oikeustila silloin kun alkoholia ostetaan ulkomaisista verkkokaupoista.

KKV:n ymmärryksen mukaan alkoholin verkkokauppa olisi uudessakin lainsäädännössä sidottu vähittäismyyntilupaun, joka edellyttää fyysistä vähittäismyymälää. Siten vain verkossa toimivat yritykset eivät voisi uuden lainsäädännön puitteissa toimittaa alkoholia luvallisesti kuluttajille. Näin ollen KKV:n näkemyksestä uudistuksen hyötyjä ei täysimääräisesti saavuteta.

Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan hallituksen tarkoituksena on selventää vallitsevan oikeustilan epäselvän tulkinta siten, että suomalaisilla on oikeus ostaa etämyyntimenettelyn kautta alkoholia toisissa EU-maissa toimivilta yrityksiltä. KKV pitää yllävänä, ettei alkoholin etämyynnin oikeustilaa selvennetä samassa yhteydessä, kun alkoholin verkkokauppaa koskevaan sääntelyyn ollaan muutoin tekemässä muutoksia.

Hallituksen esityksen vaikutusarvioinnin täydentäminen

KKV toteaa, että hallituksen esitykseen ja siinä viitattuun Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen taustaselvitykseen on kerätty kattavasti tietoa alkoholijuomien kotiinkuljetustoiminnan kulutus- ja terveysvaikutuksista. KKV kuitenkin toteaa, että hallituksen esityksessä kuvataan melko suppeasti verkko-ostamisen ja kotiinkuljetusten hyötyjä.

Hallituksen esityksen vaikutusarviointeja voisi KKV:n näkemyksen mukaan laajentaa esimerkiksi tarkastelemalla, miten verkko-ostaminen muuttaa kuluttajien ostokokemusta ja käyttäytymistä. Verkkokaupan avulla kuluttaja voi helpommin vertailla alkoholituotteiden hintoja, mikä alentaa kuluttajan etsintäkustannuksia sekä parantaa valmistajien ja myyjien hintojen vertailtavuutta ja hintojen läpinäkyvyyttä. Verkkokauppa mahdollistaa myös sen, että kuluttajien saatavilla on laajempi tuotevalikoima. Verkkokauppa yhdistettynä tuotteiden kotiinkuljetuksiin vähentää kuluttajien tarvetta matkustaa erikseen kauppaan. Ylipäätään se, että kuluttajat ovat valmiita maksamaan kotiinkuljetuksista osoittaa, että kyseisestä palvelusta on hyötyjä joillekin kuluttajille, vaikkakin alkoholin kuluttamisen lisääntyminen voi aiheuttaa heille myös haittavaikutuksia.

KKV toteaa myös, että hallituksen esitystä olisi syytä täydentää kuvaamalla tarkemmin nykyistä alkoholin myymälä- ja anniskelumyyntirakennetta. Myymälärakenteen kuvauksen avulla olisi helpompi hahmottaa, kuinka suureen väestönosaan hallituksen esityksen vaikutukset voisivat kohdistua. Alkoholin saatavuuden voidaan olettaa parantuvan erityisesti niillä alueilla, joilla on erityisen pitkä välimatka lähimpään alkoholia myyvään toimipisteeseen. KKV:n laskelmien perusteella 41 % Suomen väestöstä asuu postinumeroalueella, jolla sijaitsee Alko Oy:n toimipiste ja 85 % asuu alueella, jolla on ainakin päivittäistavarakaupan toimipiste. Verkkokauppa voi myös mahdollistaa kuluttajille sen, että ne voivat valita nykyistä useamman alkoholia myyvän yrityksen väliltä. KKV:n laskelmien mukaan noin 30 prosenttia suomalaisista asuu tällä hetkellä sellaisella postinumeroalueella, jossa on korkeintaan yksi alkoholia myyvä päivittäistavarakauppa. Verkkokauppamahdollisuuksien laajentaminen voisi lisätä kilpailua alkoholin myynnissä ja lisätä kuluttajien valintamahdollisuuksia tällaisilla alueilla.

Tiheästi asutuilla alueilla, joissa toimitus voidaan järjestää edullisesti ja joilla etäisyydet lähimpään kauppaan tai Alkoon ovat lyhyitä, ei alkoholin saatavuudessa todennäköisesti tapahtuisi olennaisia muutoksia. Esitys kuitenkin hyödyttäisi esimerkiksi niitä kuluttajia, joiden liikkuminen olisi rajattua ja joilla on vaikeuksia kantaa ostoksiaan. Verkkokauppamahdollisuuksien laajentuminen mahdollistaisi oletettavasti myös tiheästi asuttujen alueiden asukkaille alkoholiostot aiempaa laajemmasta tuotevalikoimasta.

Anttinen Markus
Kilpailu- ja kuluttajavirasto